

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petih vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petih vrst à Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 66; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Napetost zaradi španije popušča:

Energičen nastop Anglije, Francije in Amerike

Skupna demarša v Berlinu, kjer so Anglija, Francija in Amerika zagrožile s solidarnim nastopom proti vmešavanju v španske zadeve, je trenutno odstranila nevarnost mednarodnega konflikta in je napetost nekoliko popustila

Berlin, 25. junija. r. r. Včeraj popoldne so angleški, francoski in ameriški poslaniki v Berlinu izvršili demaršo pri nemški vladi zaradi španije. Opozorili so nemškega zunanjega ministra na to, da bi te države smatrale vsako poseganje v španske zadeve za neposredno vmešanje, ki se mu bodo z vsemi sredstvi in z vso odločnostjo uprle. Ob enem so poslaniški omenjenih velesil opozorili nemško vlado na to, da bi blokada španskih luk ali napad na Valencijo pomenil vojni napad, proti kateremu nastopijo vse miroljubne države. Francija in Anglija sta odločeni nadaljevati politiko nevmešavanja in ne bosta dopustili, da bi je kdorkoli in kakorkoli kršil.

Ta korak je napravil v berlinskih krogih velik vtis. Posebno je berlinske kroge presenetilo, da se je demarša Francije in Anglije pridružila tudi Amerika. Do tega je po sodbi berlinskih diplomatskih krogov prišlo predvsem zaradi tega, ker ogrožata Italija in Nemčija pomorsko pot po Sredozemskem morju, želeča na ta način pritiskati predvsem na Anglijo. Sprito tega energičnega nastopa treh velesil je nemška vlada izjavila, da zaenkrat ne misli izvajati zaradi napada na križarke »Leipzig« nikakih drugih represalij in da bo še nadalje izpolnjevala obveznosti, ki jih je prevzela z vstopom v londonski odbor za nevmešavanje.

posebno ne smejo dopustiti tiste velesile, ki morajo braniti svoje koristi v Sredozemskem morju. Delbos in Eden

sta v sta nem stiku zaradi težav, ki so nastale, vendar pa gledajo na položaj v Parizu popolnoma hladno in mirno.

Baski zbrali novo armado

Priljubljeni so boriti se do zadnjega moža

Saint Jean de Luz, 25. junija. AA. Po vesteh iz Madrida so 20 km zahodno od Bidas zbrali republikanci armado, ki šteje 65.000 mož. Ta armada naj ustavi prodiranje nacionalistov proti Santandru. Baskovska armada je popolnoma reorganizirana. Ima 100 najboljših tankov in avtomobile s strojnimi. Vlada v Valenciji je obljubila pomoč Baskom. Santander se pospešeno utrjuje. Vsa podjetja in vse tovarne delajo noč in dan. Uradno poročilo tudi pravi, da je sedaj v tej pokrajini nad en milijon ljudi, od teh je 400.000 beguncev. Vendar pa je prehrana vseh sedaj še zagotovljena. Poveljnik severne armade je pozval baskovske čete, naj junaško branijo republiko.

Madrid, 25. junija. AA. Sročnje uradno poročilo pravi, da je sovražnik na baskovski fronti napredoval na levi obali reke Nervion. V rudarski oblasti je prišlo do krvave bitke. Sovražna letala so hudo bombardirala prometne sive na zapadu od Bilbao. Naše čete so odbile napad na cesti pri Sodipu. Pri Santandru je naše topništvo uspešno odbijalo in v asturski oblasti smo vrhli v zrak sovražno smodnišnico. Po drugih bojnih ni ničesar novega.

Barcelona, 25. junija. Companys je izjavil, da ni res, da misli odstopiti, ampak bo še naprej vršil svojo dolžnost po svoji vesti. Najbrž bi Companys odstopil, če vojaški položaj ne bi bil tako slab.

Tajni spisek trockistov v Moskvi

Kako je prišel Stalin do seznama svojih nasprotnikov

Kovno, 25. junija. AA. Semkaj je pripeljal neki sovjetski oficir, ki je pripadal posadki v Moskvi. Posredilo se mu je zbežati čez mejo. Novinarjem je izjavil, da so v zadnjem času v Rusiji zapirli in postrelili toliko oseb zaradi tega, ker so oblasti iz inozemstva prejele tajni spisek vseh članov trockističnih organizacij. Jagoda je dobil te dokumente od neke zaupne osebe iz tuje.

Te dokumente je na tajen način skušala prinesiti v Rusijo znana plesalka Vanda Rosendorf, ki se je v zadnjih letih skrivala pod tujimi imeni po Evropi. Nedavno pa je prišla v Moskvo, kjer jo je spoznal neki agent tajne policije. Odšla je v kliniko, v kateri se je pod nadzorstvom zdravnika Jagoda. Ko je v zadnjem trenutku spoznala, da so jo spoznali, si je pogoltna kroglo v glavo, toda med njeno obleko so našli skrivni spisek Trockijevih sodelavcev. Med temi sodelavci so bila imena ljudi, o katerih ni Stalin nikdar niti najmanj dvomil. Med drugimi sta bila navedena najprej pokojni pomočnik vojnega komisarja Gamarnik, ki je kmalu nato izvršil samomor in pa ime ustreljenega maršala Tuhačevskega, pa tudi še ime zunanjega komisarja Litvinova.

Na listi je bilo še več sovjetskih odličnikov. Iz oportunističnih razlogov mnoge izmed teh oseb še niso aretirali, vendar pa so pod stalnim nadzorstvom.

Afera z belo kovino pred sodiščem

Obraznava v porotni dvorani proti 22 obtožencem — Veliko zanimanje občinstva

Maribor, 25. junija. Pred enim letom se je vsa država zanimala za afero z belo kovino, s katero so nezakonito manipulirali v mariborskih železniških delavnicah. Političarka in sodna preiskava je 22 osumljenim spravila na zadožnost klop. Današnja dopolnilna se je pričela pred malim kazenskim senatom v porotni dvorani razprava proti obtožencem, ki so zapleteni v to obsežno afero. Zanimanje za proces je veliko in je dvorana polna poslušalcev.

Državni tožilec je obtožil po seznamu: Ivan Galjot, 51letni livar drž. železnice Franjo Zunković, 31letni pisar državnih železnice, Ivan Čeh, 51letni železniški livar, Josip Lesnik, 44letni brusar državnih železnice, Andrej Žirovnik, 30letni železniški delavec, Franjo Kacjan, 45letni železniški strojni delavec, Matija Gradčnik, 41letni železniški strojni delavec, Franjo Grosman, 44letni železniški strojni delavec, Franjo Stancer, 45letni železniški delavec, Stefan Obrecht, 20letni kjučavničar-ki pomočnik, Josip Korošec, 48letni tovarniški livar, Alojz Wudler, 52letni mehanik, Ivan Wudler, 46letni kjučavničar, Ludvik Wudler, 43letni podjetnik, Alojz Wudler, 26letni mehanik, Adolf Wudler, 40letni posestnik in mehanik, Radovan Velebit, 43letni metalurg, Dragotin Schreiber, 52letni trgovec, Franjo Klobasa, 33letni prevosnik, Franjo Gobec, 22letni megaristični pomočnik in Leopold Drnovšek, 38letni trgovec. Seznani obtožencev dokazuje, da so bile v afero zapletene osebe vseh stanov iz železniških delavnic in iz mesta. Osumljeni so obtoženi, da so odvezli upravi državnih železnice iz njenih delavnic v Mariboru najmanj 6800 kilogramov bele kovine takovane kompozicije, ki je zelo draga in je državna uprava odhodovana za velike znege. Eni so kovino krašli, drugi pa jo spravljali v promet oziroma jo kupovali.

Da se v delavnicah državnih železnice v Mariboru krađe, je v obsegu. Zelo pogosti so primeri tatvin v teh delavnicah, ki so se obravnavali tudi že pred sodiščem. Delavnice so namreč tako velikega obsega, da se vsaj malenkostne tatvine tudi kljub najmočnejšemu nadzoru

ne dajo preprečiti. Po navadi so delavci krašli vedno le blago za domačo potrebo, od blaga in le v redkih primerih za prodajo. Od blaga za prodajo pa pridejo v poštev predvsem kovine druge vrste, kakor na pr. cin, baker, modena in predvsem bela kovina. V delavnicah je ta kovina imela v neobdelanem stanju obliko plošč velikoma v teži 6 kg, ki so bile narezane na ločke. Ta oblika je bila torej zelo prikladna za tatvino, ker so se take plošče prav lahko stirle v obliko. Cena te kovine v zasebnem prometu je omogočala obtožencem značilne dobičke.

V železniških delavnicah se bela kovina obdeluje v livarnah, branijo pa jo v materialnem skladišču za celo delavnico. Izjaja se na posamezne podobdelke samo na podlagi posebnih naročilnic. Te naročilnice mora v prvi vrsti podpisati poslovodja dotičnega oddelka, nato še njegov nadzorni organ. S takšno naročilnico šele delavec lahko dvigne kovino. Iz tega je razvidno, da je bilo treba obtožencem spretno manipulirati in so imeli dobro organizirano družbo. Bela kovina, ki je pred met obtožence, je izhajala večinoma iz Rvarn obtožencev Galjota in Čeha. Večino predelane in prelite kovine, kar so napravili v podjetju bratov Wudler, so pod znaniko »Lagermetall« (Mladina in Austria) sprosti prodajali tvrdil Karla Schreiberja v Zagrebu, nekaj pa tudi bratom Drnovšek v Zagrebu. Tudi Velebit je kupil od bratov Wudler 1050 kg bele kovine desno po večini železniški delavci. Kolikšna ukradene kovine se ni dala točno dognati. Število, ki jih uveljavlja obtožba, temelji predvsem na navedbah obtožencev. Povsem zanesljiv zaključek je samo ta, da je količina vse ukradene kovine bila veliko večja, kakor pa ona, ki jo uveljavlja obtožnica.

Anglija in Francija koncentrirata

vojno mornarico v španskih vodah
Priljubljeni se, da bi mogli preprečiti vsako poseganje v špansko državljansko vojno

Pariz, 25. junija. o. Izjava, ki jo je dal nemški zunanji minister Neurath angleškemu in francoskemu poslaniku v Parizu glede na opustitev nadaljnje sodelovanja Italije in Nemčije pri mednarodni kontroli v španskih vodah, je bila v francoskih in angleških vladnih krogih sprejeta povoljno in jo smatrajo za znatno olajšanje mednarodno političnega položaja. Vendar pa je pričakovati reakcije z angleške in francoske strani na ta italijansko-nemški korak. Po izjavah francoskega zunanjega ministra Delbosa bo ta angleško-francoska diplomatska akcija zelo opreza.

Vrhovni poveljstvo vojnih mornaric obeh držav sta stalno v neposrednih stikih. Britanski admiralski svet je že izdal ukaz, da se morajo ojačiti angleške pomorske vojaške postojanke v angleški kontrolni zoni. V Valenciji je odplulo včeraj iz Gibraltarja več angleških rušilcev. Enake ukrepe je izdalo tudi vrhovno poveljstvo francoske vojne mor-

narice. Francoska in angleška vlada sta se prepričali, da bo mogoče le s takimi ukrepi preprečiti nove zelo resne incidente, katerih nujna posledica bi bila velik mednarodni spor.

Sedanji polžaj so prav za prav povzročili radikalni elementi v Nemčiji. Neurath je imel trden namen potovati v London, da bi dosegel tam sporazum o španskem vprašanju. Ribbentrop in Gobbels pa sta bila proti tej njegovi nameri in tako je bilo Neurathovo potovanje ogodeno.

Merodajni pomorski krogi zapadnih velesil se sedaj bavijo z vprašanjem, ali Italija in Nemčija ne bosta morda v bodoče skušali uvesti svojo lastno kontrolo v republikanskih španskih vodah in eventualno celo blokirati španske republikanske luke. V takem primeru bi nevtralnost načelo, katerega obe državi vsaj teoretično še priznavata, izgubilo ves svoj značaj in pomen.

Kako Nemci utemeljujejo svoj korak

Ne dajo uničiti svojih ladij za prazen nič

Berlin, 25. junija. r. r. Tukajšnji mero-dajni politični krogi naglašajo v zvezi s ponovno opovedjo italijanskega in nemškega sodelovanja pri kontroli v španskih vodah, da Italija in Nemčija nista mogli pristati na to, da bi se njune ladje neovirano potapljale in uničevale. Nemčija tudi ni mogla čakati na to, da bi se dosegla solidarnost med vsemi kontrolnimi velesilami, ker bi med tem Španci lahko potopili vse nemške vojne ladje. Svojih ljudi in vojnih ladij pa Nemci ne morejo žrtvovati za prazen nič. Če Anglija in Francija ni-

sta smatrali za potrebno, da bi se takoj odredila pomorska demonstracija pred Valencijo, potem Nemčija pač ni mogla drugače postopati, kakor je. V ostalem pa Nemčija in Italija ostaneta še nadalje v nevtralnem odnosu, toda le zaradi tega, da bi se lahko prepričali, kako se bo kontrola v španskih vodah v bodoče izvajala. Če se bo izvajala enostransko, bosta Italija in Nemčija prisiljeni na lastno pest braniti svoje legitimne interese. Če bi v takem primeru nastali kakšni incidenti, odklanjata zanje sleherno odgovornost.

Napetost popušča

Hladno presojanje položaja v Parizu in Londonu

Pariz, 25. junija. r. r. Listi potrjujejo popuščanje v napetosti položaja. Stališče, ki ga bosta Nemčija in Italija v bodoče zavzele v Sredozemskem morju, sicer pariških krogov ni rešil vseh skrbi, vendar pa jih je bistveno pomiril. »Intransigence« označuje ozračje v najvažnejših glavnih mestih Evrope takole: V Berlinu se opaža popuščanje napetosti, v Rimu nervoznost, v Londonu odločnost, v Parizu pa mir. Vpraša-

nje, kaj bodo nemške in italijanske vojne ladje storile v Sredozemskem morju, razpravljajo v pariških krogih zelo obširno. V »Paris Soir« postavlja Sauerwein vprašanje, ali bosta Nemčija in Italija protestirali proti temu, ako bi Francija in Anglija sklenili, da bosta sami izpolnili vrzel v pomorski kontroli, ki je nastala z izstopom Italije in Nemčije.

Vso kontrolo v španskih vodah bosta

prevzeli Francija in Anglija
Francoski predlog angleški vladi — Nevtralni kontrolorji na vseh kontrolnih ladjah

Pariz, 25. junija. AA. Položaj, ki je nastal zaradi umika italijanskih in nemških vojnih ladij iz kontrole okoli Španije, je prisilil Francijo, da najde sredstva, da brž izpopolni kontrolo nevmešavanja. Pristojni krogi so zato včeraj trdili, da je francoska vlada v London poslala nujen predlog, da naj se kontrola angležih in francoskih vojnih ladij razširi tudi na tisti del španske

obale, kjer sta Italija in Nemčija vršili kontrolo. Te vojne ladje bi vozile s seboj nevtralne opazovalce in sistem kontrole bi se lahko izvajal dalje.

Francoski pristojni krogi tudi izjavljajo, da italijanske in nemške vojne ladje niso izvajale samo kontrole, ampak so to kontrolo izvajale kot blokado, kar pa je popolnoma proti odredbam mednarodnega prava. Takšne kontrole

Politični obzornik

Za narodno in državno edinstvo

Vsi listi, kakor »Politika«, »Pravda«, »Novosti«, »Obzore«, »Jugoslav. Pošta«, vsem na čelu pa posluzbeno »Vreme«, objavljajo izveščke iz izjavljanj glavnih govornikov na sarajevskem shodu JNS. Po teh listih posnemamo: Predsednik Peter Živković je poudarjal med drugim: »Mi se moramo sedaj bolj kakor kdaj prej zavedati vseh težav, ki jih doživlja borba jugoslovenskega naprednega nacionalizma. Jaz rad in z navdušenjem posegam v to težko borbo. S svojo odločnostjo in v vztrajnim delom bomo izvedli našo državo in nacijo iz vseh težav. Mesto svobode, ki ustvarja nered in anarhijo, zahtevamo mi disciplinirano svobodo, ki bo vsakemu državljanu zagotavljala vse pravice in dajala najširše pogoje za neovirano delo. V znaku polne ljubezni, iskrenosti in medsebojnega zaupanja se moramo rešiti na najpravičnejši način tudi takozvano hrvaško vprašanje. Ono je splošno narodno, a ne plemensko vprašanje in zato se mora rešiti edino v mejah ene edine nedeljive celote in v duhu narodnega edinstva. Današnja ustava daje v tem pogledu osnovne elemente, ki se imajo izpolniti in izdelati v najširših banovinskih samoupravah in v polni dekoncentraciji oblasti. — Narodni poslanec Bogoljub Levčič je izjavil: »Bil je že zadnji čas, da se je pričela organizirana akcija za naše ideale. Prav sedaj je treba, da smo najodločnejši. Ali naj dopustimo, da bi bile pokrajine neodvisne od celote ali da bi bile celo proti državni celoti? Ali naj dopustimo, da bi bilo plem nad narodom ali celo proti narodu? Ali naj damo vsakemu narodu po eno državo? Povedati moramo, da tega ne bomo storili in ne smemo storiti in da tega ne bomo nikdar dali brez krvi. Bas Bosna, Sumadija in Crna gora morajo z nogo udariti ob tla in zaklicati: Nečem in ne dam! Ne damo radi narščaja, ki prihaja, pa ne damo tudi radi onih, ki so za Jugoslavijo padli in jo ustvarili. — Senator dr. Grca Angjelinović je med drugim izjavil: »V Zagrebu vodi dr. Maček politiko, ki jo moram obsojati. Njegova politika bo prinesla največjo zlo Hrvatom samim. Meni je bližji Srb in Slovenec, ki čuti jugoslovensko, kakor Hrvat, ki hoče rušiti, kar je srbsko in slovensko. Mi smo zgradili svojo hišo, sedaj jo moramo tudi v notranjosti urediti. Vztrajajmo v borbi za kralja in Jugoslavijo! — Senator Jovan Banjanin je rekel med drugim: »Mi smo za politiko narodnega edinstva. Pred očmi naj nam bo vedno oni svetli grob na Oplenju, vsakdo izmed nas naj izpolni oporoko kralja mučenika »Cuvajte Jugoslavijo! in prisije naj: »Kralj mučenik, Tvoja misel ne bo propadla!«

Velike svečanosti v Nišu

Niš, 24. junija. p. V Nišu se bodo ob bližnjih vidovdanskih praznikih vršile velike nacionalne in kulturne svečanosti, za katere se pravkar vršijo še zadnje priprave. Računajo, da se bo teh svečanosti udeležilo preko 15.000 gostov iz vseh krajev. Na svečanosti pridejo zastopniki vladne, narodne skupščine, senata in raznih patriotskih društev. Svečanosti se prično v nedeljo, 27. t. m. Tedaj bodo slavnostno otvorili in blagoslovili novi zgradbi Narodnega gledališča in Trgovske akademije. Popoldne bo sokolski nastop, zvečer pa slavnostna predstava v gledališču. Na Vidov dan bodo odkrili spomenik osebohoditeljem Niša, nato bo krst prvega miškega civilnega letala in proslava 10-letnice Aeroputa ter podelitev zastav dijaškemu podmladku Aerokluba, popoldne pa veliki letalski miting.

Dnevne angleških poslancev

London, 24. junija. AA. Spodnja zbornica je sprejela zakonski predlog Chamberlaina, ki pravi, da se letni dohodki narodnih poslancev zvišajo od 400 na 600 funtov (okrog 180.000 Din).

Ruždi Aras v Bagdadu

Bagdad, 24. junija. AA. Anatolski urad poroča, da sta iraška vlada in bagdadsko prebivalstvo priredila izredno prišten sprejem turskemu zunanjemu ministru Ruždi Arasu in gospodarskemu ministru Bajrazu. Ministra bosta stanovala v kraljevskem dvoru. Opoldne sta bila prvič v avdijenci pri kralju Gamsiju, ki ju je obdržal na čarjanki. Zvečer je iraški zunanji minister priredil gostinjo na čast sprejem. Ves Bagdad je bogato okrašen z zastavami. Listi priobčujejo navdušene članke, v katerih naglašajo turško-irsko prijateljstvo in pomen tega obiska. Članke poveljujejo prepoved Turčije pod vodstvom predsednika republike Kemala Atatürka.

Borzna poročila.

Carib, 25. junija. Burzno 28. Paris 19.4375, London 21.05, New York 436.375, Bruselj 73.70, Mian 28, Amsterdam 259.875, Berlin 174.90, Dama 61.90, Praga 25.21, Varšava 22.74, Budapešta 22.21.

